

DELAVSKA POLITIKA

Izida dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za izozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 73.

Sreda, 13. septembra 1933.

Leto VIII.

TAJNA VOLIVNA PRAVICA izključuje vsak teror podjetnikov pri volitvah v Delavske zbornice!

Zakonita zaščita mezd

Dobro strokovno organizirano delavstvo si je ob boljši konjunkturi in gospodarskem procvitu samo izvajalo izboljšanje. Naravno je celo, da se ob dobri konjunkturi mezde dvigajo, ob slabi pa padajo. V zadnji dobi pa je mehanizacija produkcije, postavila na cesto milijone delavcev in nameščencev, ki ne morejo dobiti v tem družabnem sistemu niti najslabše eksistence in tudi ni pričakovati, da se zopet vrnemo v — zlato dobo dobre konjunkturo, dokler se v gospodarskem sistemu ne izvedejo temeljite bistvene izpremembe.

Delodajalci seveda ta kritični položaj izrabljajo ter nasilno ali pa tudi bolj diplomatično stopnjema znižujejo mezde. Najprej se izgovarjajo na slabo konjunkturo, če to ne zaleže dovolj, zamenjajo svoje nameščence ter poberejo siromake s ceste še za nižje mezde.

Kako se špekulira z delavskimi in nameščenskimi mezdami, naj služi ta-le primer: Ugleden občinski predstavnik je izjavil, da so delavske plače še previsoke. Po 2.50 do 3.— Din na uro dobite kvalificiranih delavcev kolikor hočete. Zakaj bi se torej plačevalo več, če delavci radi delajo tudi za ta denar. Seveda je nazor tega človeka silno nesocialen in reakcionaren, za katerega v današnji socialni bedi ne najdemo prave izraza.

Tudi delavec ali nameščenec mora plačati stanovanje, hrano, obleko, obutev in druge potrebščine. Delavec mora imeti primerno eksistenco, da je lahko konzument in da s svojimi prejemki ohrani in krepí svoje fizične in duhovne sile ter istotako primerno vzdržuje svojo rodbino. Politika izstradanja delavstva pa ne pomeni nič drugega kakor počasno davljenje in zatiranje naroda in vseh njegovih sil ter s tem tudi uničenje najbistvenjšega faktorja v gospodarstvu.

Tu sem spada predvsem skrajšanje delovnega časa. Še danes delajo obrati po dvanajst in več ur, opravljajo se nadure, dasi je tisoče delavcev tudi pri nas brez dela. S skrajšanjem delovnega časa bi se vrnilo znatno število nezaposlenih delavcev in nameščencev zopet v obrate.

Zato je brezpogojno potrebno, da se delovni čas skrajša potom zakona ter obenem z javno zakonito intervencijo prepreči neprestano zniževanje mezd.

Zakonito se mora tudi urediti eksistenčni minimum, to je višino plače, ki zadošča za primerno delavčevo eksistenco in vzdrževanje njegove rodbine.

Zakaj pa naj delavec in nameščenec delata, če ne moreta živeti od svoje mezde?

Iz navedenih razlogov torej popolnoma opravičeno zahtevamo, da se skrajša delovni čas in določi eksistenčni minimum zakonito.

Delavci in nameščenci naj kar pregledajo svoje prejemke. Videli bodo, da jih je med njimi morda dve tretjini, ki bi imeli po trideset dinarjev prejemkov na dan. In če potem

To so hoteli!

»Posrečilo se nam je preprečiti volitve v Delavske zbornice.«

Takozvani »jugoslovanski narodni delavski sindikati« pod vodstvom komun. odpadnika Stankovića so v zadnjih časih prepričevali vse oblasti, da so edino oni predstavniki delavstva in da morajo oni prevzeti Delavske zbornice v svoje roke. Naše strokovne organizacije so po poteku poslovne dobe sedanjih upravnih odborov Delavskih zbornic stalno zahtevale volitve, ki naj omogočijo delavcem, da svobodno izvolijo svoje zastopnike v svoje delavske parlamente. V sami Sloveniji smo za to zbrali čez 20.000 podpisov.

Ko je postalo vprašanje novih volitev nujno, so proti volitvam nastopili baš ti slavni narodni »strokovničarji«, namesto da bi se zavzeli za nje, da bi se pri volitvah prepričala vsa javnost, da so vsi delavci za njimi. Obhodili so vse močiče pisarne, njihove delegacije so se vrstile druga za drugo — s prošnjo, da naj se ne razpišejo volitve. V svojih mislih so sami zase že zmagali.

Pod poslovno številko 198-33 so razposlali 5. avgusta t. l. na svoja društva in podružnice — ta društva obstoje večinoma le iz štampiljk in njihov čuvarjev — pismo, v katerem pravijo med drugim:

»Obveščamo Vas, da smo prejeli od našega glavnega odbora JNRS. (to je jugoslovanskih narodnih radniških sindikatov, op. ur.) iz Beograda veselo vest, da se je vodstvu posrečilo preprečiti predvidene volitve za Delavske zbornice« (podčrtali mi).

Po tem pismu je razumljivo, zakaj so bili »narodni« nezadovoljni z vsemi predloženimi volilnimi redi, kajti če je nekdo za komisarje in

proti volitvam, ne more biti vnet za noben volilni red. Pa pustimo sedaj to ob strani!

Na to »radostno vest«, ki so jo zaupali svojim ljudem, da ne bo volitev, temveč da pridejo na vrsto njihovi komisarji, je pa zvedela javnost resnično radostno vest, da je ministristvo odredilo razpis volitev. Zamislite si, v kakor obupno razpoloženje so prišli ljudje, ki se jim je že posrečilo »preprečiti volitve«.

Pri nas je »Narodna Strokovna Zveza« izdala svoj oklic, v katerem trdi, da je edino ona poklicana voditi Delavske zbornice; drugega glasu ni dala od sebe. Gotovo je čakala vrhovnih direktiv za novo situacijo.

O zmagovitem vrhovnem vodstvu narodnih sindikatov je pa četrtkov »Slovenski Narod« prinesel poročilo, da so po daljšem posvetovanju sklenili, da se ne bodo udeležili volitev v Delavske zbornice, obenem so pa odstavili svojega voditelja Stankovića menda zato, ker se mu je posrečilo »poniščiti izbore« — samo v zapurnih okrožnicah. S tem je ta gospoda javno priznala, da ni za njihovimi štampiljkami nobenega drugega kakor varuhi društvenih pečatov. Pa še ti varuhi niso prav dobri čuvarji.

Ni nam še znano, kaj bo storila Narodna Strokovna Zveza v Sloveniji, v imenu katere se je g. Juvan vozil na generalna posvetovanja »narodnih sindikatov« v Beograd. Ali bodo sledili vzgledu svojega vodstva, ki je tako junaško zapustilo bojno polje? Ali pa bodo imeli toliko športnega duha v sebi, da bodo ostali na igrišču, pa čeprav bo za nje porazen rezultat 60 : 0?

Knez Starhemberg zahteva fašistično diktaturo.

Voditelj avstrijskega hajmatšuca knez Starhemberg je bil v Rimu, kjer je imel posvetovanje z Mussolinijem. Dne 8. t. m. pa je imel na Dunaju sejo svojega vodstva, na kateri je razvil svoj program, kako naj postane Avstrija fašistična dežela pod njegovim vodstvom. Razgovarjal se bo o načrtu s kanclerjem dr. Dollfusom in nekaterimi krščansko-socialnimi voditelji.

Španska vlada odstopila.

Nova vlada se bo morala naslanjati na večino v parlamentu.

Španska vlada ima težkoče z ureditvijo notranjih razmer, ker jo ovirajo klerikalno-fevdalni in fašistični elementi. Vlada Azane je zaradi tega odstopila.

odštejemo še nedelje, razne praznike, lahko rečemo, da so njih prejemki absolutno nezadostni celo za najprimitivnejše življenje.

Prenizke mezde, ki je imamo, so

Verjetno je, da bo novo vlado sestavil znani radikalni Lerroux, od katerega pričakuje reakcija — več »uvidenosti« in da bo imel v parlamentu manj politične moči, ker bi ga ne podpirale vse dosedanje vladne stranke.

Izgon rudarjev iz Nemčije.

V Hessen-Nassau v Nemčiji so prišli fašisti v stanovanje desetih rudarskih rodbin dne 24. avgusta z izgonškim poveljem. Rudarji so bili že nad 20 let v Nemčiji, toda iz Avstrije. Rodbine so morale takoj pospraviti svojo najnujnejšo prtljago, pohištvo, obleko in druge stvari pa pustiti tam. Odgnali so jih v Mainz, od tam na avstrijsko mejo v Schärding, kjer niso vedeli kaj početi z njimi ter so je poslali v domovinske občine. — Fašisti trdijo, da so se politično udejstvovali.

socialni in družabni škandal! Da se ta grozoviti nedostatek odpravi, pa bodi poleg strokovnih organizacij tudi naloga delavskih zbornic, ki bodo te dni izvoljene.

Samo še eno nado imajo.

Takozvani narodni sindikati so sklenili, kakor poročamo na drugem mestu, da se ne bodo udeležili volitev v Delavske zbornice. Oficielni politični katolicizem ni zmogel pripraviti svoje liste v delavski skupini. Zato so se oboji oprijeli privatnih nameščencev, ki volijo deset zastopnikov v DZ. Privatnim uradnikom dokazujeta sedaj vso svojo ljubezen »Jutro« in »Slovenec«. Toda kakor poznajo delavci svoje interese, tako se jih zaveda tudi večina privatnih nameščencev in jih nobena demagogija ne bo zbegala.

Kapitalisti hočejo sedaj napraviti umetno pregrado med delavci na eni in nameščenci na drugi strani, ker niso uspeli s svojimi nakanami med delavstvom.

Interesi privatnih nameščencev in delavcev so skupni, kajti oboji trpe pod istim sistemom, zato imajo oboji iste cilje.

Seveda so različne dnevne zahteve, toda prav isto je tudi v raznih delavskih skupinah in kategorijah. In tudi te posebne zahteve mnogo uspešneje brani solidarnost in skupne zbornice.

Kar se je izvajalo v socialni politiki za privatne nameščence, se ni doseglo po zaslugi kakih »narodnih« društev, niti po zaslugi katoliškega kapitala, temveč edinole z močjo Mednarodne Strokovne Zveze. In da se pri nas ni doseglo za privatne nameščence več, kakor se je, je prvida tistih nameščencev, ki so stali ob strani ali pa so se dali zavajati po organizacijah, ki so proti vsakemu skupnemu nastopu za pravice vseh, ki jih izkorišča kapital. Delavstvo je pokazalo v dejanjih svojo solidarnost z nameščenci.

Pred leti so n. pr. delavske množice po ljubljanskih ulicah manifestirale za osemurnik. Večino demonstrantov so tvorili industrijski proletarci, ki že imajo 8-urnik. Trgovski nameščenci so pa tedaj iz trgovin gledali na množice, ki so manifestirale baš za njihove pravice; poslušali so tolažilne besede gremija trgovcev in trgovcem vdane »narodne« zveze — in zato ni bilo nič doseženega. Tako je, če nameščenci niso v eni fronti z delavstvom.

Nameščenci, spregledajte in volite 8. oktobra skupaj z delavci rdeče!

Tretja revolucija na Kubi končana.

Sporazumno z novo junto, dijaki in častniki vojske je bil imenovan na Kubi za predsednika republike vseučilišni profesor Ramon Gran San Martin. Po nastopu je imenoval novo vlado. Zedinjene države zbirajo več križark in rušilcev v vodah otoka z namenom, da zasedejo otok, če bi se revolucija nadaljevala.

Nemci izdelujejo nove strojne puške, ki izstrele vsako minuto po 600 strelav do 2000 m daljave. Tehta taka strojna puška samo 8.5 kg. Označba za te puške je Stange S II 206.

Dne 8. oktobra bodo delavci raztrgali bele in modre glasovnice in volili RDEČO LISTO Strokovne komisije

Proti političnemu klerikalizmu.

Mi nismo nasprotniki, ki bi odrekli drugače mislečim ljudem, da se politično udeležujejo. Razni nazori in razna stremjenja so življenjski boj, ki se ne da izločiti iz življenja. V boju pa se čistijo pojmi in vrši borba predvsem za socialne interese skupin človeške družbe. Ta boj pa pomeni obenem razvoj k popolnejšim oblikam človeške družbe.

Če bi politični klerikalizem imel le trohico zmisla za razvoj človeške družbe, bi niti trenutek ne razmišljali in mu priznali pravico do obstoja in vmešavanja v javno življenje sploh.

Katoliška cerkev je bila izpočetka precej drugačna, dokler ni postala hierarhična cerkev. Ko je dobila politični vpliv, je nehala biti zaščitnica siromakov. Postavila se je na stališče hierarhičnega diktatorstva in na tem stališču stoji še danes. Po njenem mnenju ima pravico ukazovati diktator, podložniki pa morajo ubogati. To je tudi sedanja cerkev dokazala s svojim postopanjem v Italiji in Nemčiji. Najdobi oblast še tak trinog, še tako krivični diktator, cerkev ga priznava in blagoslavlja. Kaj in kako se godi narodom, to ne prihaja v poštev. Politična, ne »verska«, cerkev se spravi z vsemi takimi oblastniki, da se ji politično ni treba boriti z režimom, marveč da ima pri njem vso mogočo zaslobo. V navadnem življenju imenujemo tako politiko korupcionistično, ker prodaja svoja načela o pravici in o enakosti vseh ljudi za politično protekcijo.

Tudi sedaj, ko imamo volitve v Delavsko zbornico se pojavlja politični klerikalizem in hoče nastopati pri volitvah v Delavsko zbornico. Krščansko-socialni delavci in nameščenci, kolikor zmotno še korakajo pod to firmo, imajo pravico, da se volitev udeležijo, ker so delavci in nameščenci ter imajo svoj interes na Delavski zbornici. Nikakor pa do tega ni upravičen politični klerikalizem in sicer glavno iz dveh razlogov. Prvič je politični klerikalizem nasproten pravični demokraciji, ker zagovarja hierarhijo, to je, diktatorske oblike družabnega sistema in drugič, ker je politični klerikalizem orodje kapitalistične družbe in ne priznava delavstvu pravice, da bi se smelo bojevati za svoje pravice do skrajnih konkvenc.

Za delavstvo in nameščenstvo torej ne bo težko, se odločiti pri volitvah v Delavsko zbornico. Vsi delavci in nameščenci naj volijo v tajni volitvi za Delavsko zbornico rdečo kandidatno listo, to so kandidati svobodnih strokovnih organizacij in nameščen-
cev.

Volitve v Delavske zbornice niso politične. Volitve v Delavsko zbornico so delavske. Pri teh volitvah povdarjajo delavci in nameščenci samo svoje interese, ki jih ne morejo zastopati ali braniti katerekoli klerikalne ali liberalne meščanske grupacije.

Iz teh razlogov je prav posebno važno, da se volilci pri volitvah ne dajo motiti ne od teh ne od onih političnih špekulantov, ki bi jih utegnili

zvabljeni v svoje mreže. Delavstvo in nameščenstvo naj na celi črti voli svojo rdečo nameščenstvo in delavsko listo.

Kako bomo volili v Delavsko zbornico?

Člen 26 volilnega reda odloča: Na dan volitev se sestane krajevni odbor ob 8. uri dopoldne. Seji morajo prisostvovati vsi člani ali njih namestniki, morejo pa ji prisostvovati tudi predstavniki kandidatnih list. Najprej se mora napraviti zapisnik, v katerem se ugotovi, kolikšno je skupno število volilcev, koliko in kam je razposlanih glasovnic. Potem se prične sprejemanje glasov. Sprejemanju morata prisostvovati stalno vsaj en član volilne komisije in en predstavnik liste. Ako ni predstavnikov liste, morata prisostvovati glasovanju stalno dva člana volilne komisije ali njih namestnika.

Člen 27: Glasuje se osebno, neposredno in tajno.

Ko se prične sprejemanje glasov, se morajo pripuščati došle osebe na volilno mesto po redu, kakor prihajajo.

Volilni odbor bo na podlagi veljavnih legitimacij (krstni list, davčne knjizice, poslovnih in drugih dokumentov) ugotovil identičnost došlih in če je volilec vpisan v volilnem imeniku. V poseben zapisnik se morajo vpisati priimek, ime in tekoča številka volilca v volilnem imeniku.

Volilec dobi potrebna navodila za glasovanje in prazno kuverto ter glasovnico vsake kandidatne liste. Nato se napoti v zaprt prostor z navodilom, naj da v kuverto glasovnico, z katero želi glasovati, nepretrgano, druge glasovnice pa raztrgane.

Vsaka kandidatna lista ima glasovnice posebne barve, katero odredi glavni volilni odbor v sporazumu s predlagatelji liste. Vsaka lista sme biti samo ene enostavne barve.

Po zaključku sprejemanja glasov mora krajevni volilni odbor najprej

primerjati, če se število sprejetih kuvert ujema s številom volilcev, vnesenih v zapisnik, nakar en član volilnega odbora odpira kuverte in jemlje iz njih glasovnice.

Pred drugim članom volilnega odbora se morajo zbirati glasovnice po kandidatnih listah.

Kuverte, ki ne vsebujejo predpisane nepretrganega glasovalnega lista (glasovnice), ali vsebujejo imena kandidatov izven list, ali neraztrgane glasovnice za razne liste in organizacije, katerih liste niso potrjene, se zbirajo ločeno in so brez vrednosti.

Več neraztrganih glasovnic v eni kuverti za enega in istega kandidata velja kot en glas.

Po izvršenem odpiranju se izvrši preštevanje, koliko glasov je dobila poedina kandidatna lista. Sprejete glasovnice se morajo takoj zložiti, zaviti in zapečatiti.

Ves ta posel se vpiše v zapisnik, v katerega more staviti tudi vsak član volilnega odbora in prisotni predstavnik kandidatne liste svoje pripombe.

Po zaključku glasovanja se izvrši končno štetje veljavnih in neveljavnih glasov in število glasov, ki so odpadli na vsako kandidatno listo. Izgotovljeni in podpisani zapisnik volilnega odbora se mora zapečatiti in poslati zajedno s prejetimi glasovnicami glavnemu volilnemu odboru, ki jih čuva do sklepa skupščine Delavske zbornice in ministra za socialno politiko.

Glasovnice resničnih delavskih organizacij bodo rdeče. Bela klerikalna in plava Juvanova barva bosta kar izgini! med množico rdečih glasovnic.

Grozna letalska nesreča v Ljubljani.

Letalo zadelo ob streho umobolnice. Šest potnikov, pilot in mehanik so mrtvi.

V torek, dne 12. t. m. je zadelo letalo, ki vozi na progi Ljubljana—Sušak, vsled megle ob streho umobolnice na Studencu pri Ljubljani in se razpolovilo. Šest potnikov s pilotom in mehanikom vred je padlo iz razbitega letala na zemljo, kjer so obležali na mestu mrtvi.

To je gotovo ena največjih letalskih nezgod, ki so se dogodile zadnja leta v Evropi.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Občinske volitve v Dravski banovini

15. oktobra.

Banska uprav objavlja, da se bodo vršile občinske volitve v podeželskih občinah 15. oktobra. Volitve so torej razpisane. Vsem, ki se zanimajo za izvedbo volitev, priporočamo, da si nabavijo zakon o občinah in pa uredbo banovinskega sveta z dne 4. septembra 1933 o izvedbi volitev.

Na konferenci odbora francoske socialistične stranke dne 5. novembra se bo obravnavalo tudi vprašanje kršenja strankine discipline takozvanih neosocialistov, Margueta in tovarišev, ki so zabredli v nekaj nebulozni francoski nacionalni socializem. Enotnost in moč stranke bi z njihovim odpadom prav nič ne trpela.

Doma in po svetu.

Naredba o združitvi občin je izšla dne 11. t. m. v »Službenih Novinah« ter obenem stopila v veljavo. Po tej naredbi bo v dravski banovini občin po okrajih: Brežice 16, Celje 17, Črnomelj 7, Dolnja Lendava 11, Dravograd 11, Gornji grad 9, Kamnik 18, Kočevje 14, Konjice 7, Kranj 15, sreška izpostava Škofja Loka 9, Krško 19, Laško 8, Litija 14, Ljubljanska okolica 24, Ljutomer 14, Logatec 12, Maribor desni breg 15, Maribor levi breg 17, Metlika 4, Murska Sobota 19, Novo mesto 16, Ptuj 28, Radovljica 14, Slovenjgradec 9, Šmarje pri Jelšah 13 občin.

Praktično delo strokovnih organizacij. Sedaj pred volitvami v Delavsko zbornico silno mnogo pišejo o strokovnih organizacijah »katoliški« in »liberalni« listi, kljub temu, da se v praksi, čeprav imajo politični vpliv, ne zmenijo za socialne in politične zahteve delavcev in nameščen-
cev. Ni protidraginskega zakona, zahtevajo podaljšanje delovnika, nočejo uvesti ali se potegniti za zaščito mezd in vtikajo v vse delavske institucije svoje nosove, da ne bi interesi delavci in nameščenci imeli tam »preveč« vpliva. Pustite Delavsko zbornico delavcem in nameščencem, ker le tem spada. Poleg tega prav sedaj vodijo podjetniški krogi brez razlike »politične« barve borbo za poslabšanje obrtnega zakona v škodo delavcev in nameščen-
cev. Prav odkrito besedo je pa o nalogah »strokovnih« organizacij povedal »Slovenec«, ki pravi v svojem glavnem načelu, da je naloga nameščen-
skih organizacij, da izvedejo nov družabni red na večjo veljavni načelih evangelija. Za vzgled navaja Hitlerjevo revolucijo (med drugim), kjer so imeli nameščenci glavno vlogo. — To je pa jako prijazno priporočilo! Zakaj bi se potem še čudili, če klerikalizem blagoslavlja — fašizem?

Sodrug Josip Jaklin v Zagrebu je minuli teden umrl v visoki starosti 73 let. Pokojnik je sodeloval v najtežjih dobach v delavskem gibanju ter je bil do danes aktiven sodelavec, ki se je odlikoval po velikih izkušnjah v delavskem gibanju ter je vse svoje bogate izkušnje dal na razpolago svojim sodr. s tem, da jim je tudi v najkritejših dobach svetoval in jih bodril z zaupanjem v delavsko gibanje in njega napredek. Pogreb pokojnika se je vršil brez cerkvenih slovesnosti dne 8. t. m. Ob prehladu, ki ga je dobil, so mu jele naglo pešati moči tudi zaradi visoke starosti in je tako podlegel boleznim. Od pokojnega soustanovitelja delavskega gibanja na Hrvaškem so se ob grobu poslovili ss. Pfeifer iz Zagreba, Sretan Jakšič iz Sarajeva in Jakomin iz Ljubljane. Naj počiva dragi skromni pokojnik!

Cankar v nemški antalogiji. Nemška socialistična literatura založba Büchergilde, Gutenberg, ki se je pre-

Tone Maček:

Slučaj Kumberger.

Ob železnici na desni strani je stala vrsta polpodrtih koč. Iz vsakega okna je gledala kuštrava otroška glava. Ob cesti je stala velika, mrka hiša z zanemarjenim vrtom. Nad vrati je bil naslikan rdeč križ. Čudno znamenje. Nič dobrega ne pomeni.

Na levi strani je postajala Sava tako čudno umazana, črnosiva in polna raznih odpadkov. Ob njej je bila cesta zagrajena z zidom na visoki skarpi. Zavil je pod železniškim viaduktom. Nad njim se je stiskala k skali tesna postaja. Tu se je začela ozka, dolga in umazana dolina. Na postaji je čital — Hrastnik.

Videl je odkod prihaja nesnaga v Savo. Po dnu doline se je plazil in curljal preko kamenja zanikrni potok z gosto in umazano črno vodo. Kjer se je ustavljala v tolmunih, so plavali po nji široki, sivomodri, mastni madeži. Dišalo je po flovici, katranu, žveplu in vsem mogočem. Preko potoka je vodil lesen mostiček in na nasprotnem bregu je opazil poleg divjih kostanjev hišo z napisom »Gostilna Drnovščak«.

Vročina se mu je zdela tukaj še neznosnejša, kakor tam zunaj v savski dolini. Znoj mu je zalival oči, noge so ga peklo v trdih škornjih, ko je šel po prašni cesti mimo velike, neprijazne

zgradbe. Ob cesti je imela vrsto obokanih votlin z nekakimi ognjišči. Sajasti možje so odpirali železna vrata. Iz odprtih je puhtela neznosna vročina, a možje so z velikimi lopatami metali vanje vedno nove množine premoga. Slabotni fantički, še otroci, so donašali in jim podajali velike pletene vrče in možje so pili iz njih v dolgih požirkih. Blio je pa, kakor da jim vsa ta voda, ki jo vlivajo vase, zopet pronica skozi kožo na dan in jim v debelih curkih zaliva obraz, roke, hrbet in jim polni čevlje. Zgoraj, nad pečmi, so se pa vrstila velika okna s stotinami malih šip, eno samo večje, kakor če bi vsa okna domače farne cerkve skupaj zložil, in bila so pri belem dnevu ognjeno ožarjena, kakor da divja v zgradbi silovit požar.

Francetu je postajalo tesno pri srcu. Joj, ali je to tukaj? Da se uveri, je vprašal fanta, ki je ravnokar tekel s pleteno steklenico preko ceste:

»Ali je tukaj rudnik?«

Fant se ustavi in začuden odpre usta:

»Niks verstaan.«

Francé ponovi vprašanje.

Oni ga gleda in se začne smejati. Takoj se je zbralo krog Franceta pol ducata umazanih, na pol golih frkolinov, ki so začeli vsevprek regljati in ga spraševati v čudnem jeziku.

Ali sem prišel med cigane? je nedoumeval France. K sreči je prišla mimo ženska z nazaj zavezano ruto in velikim trebuhom. V roki je

nosila cajnico, v kateri sta ropotala dva pokrita lončka. Menda je nesla komu kosilo. Ustavila se je in vprašala po domače:

»Koga pa iščete?«

»Ali je tukaj rudnik?«

»O ne, iti morate še dobre pol ure. Ko pridete od visokega železniškega viadukta, zavijete pod njim na levo.«

»Kaj pa je tole tukaj?«

»To je steklarna.«

»Ali tukaj živijo cigani?«

»Kakšni cigani? To so delavci v steklarni. Švabi. Slovenski ne razumejo.«

»Čuden svet,« je pomislil in šel naprej. Na levi, ob cesti, se je raztezala gladko obrezana živa meja. Za njo je opazil z belim peskom posute stezice in gredice pisanih cvetic. Vmes so rastle čudnolepa drevesca, kakršnih še France ni nikdar videl. Pač, naslikana, v zgodbah svetega pisma. Malo višje gori, nad vrtom, sta se dvigala dva prekrasna gradiča, kakor prelep sen. S ceste so vodila na vrt velika vrata iz zeleno pobarvanih železnih palic. Pritisnil je na kljuko, a bila so zaprta. Od nekod je v velikih skokih privdijal hud pes, ki se je zagnal proti vratom, se vzpenjal po njih navzgor, lajal vanj in mu kazal svoje močne koničaste zobe. France je prestrašen odskočil in se urno oddaljil. Nič več se mu ni zdel vrt tako krasen in bele grajske arkade so se mu naenkrat zazdele mrke in neprijazne.

selila iz Berlina in ima sedaj svoja zastopstva v Pragi, na Dunaju in v Zürichu, je kot svojo najnovejšo edicijo izdala krasno antologijo matere, v kateri se nahajajo najlepša dela svetovne literature, posvečena materi. Med svetovnoznanimi imeni najboljših pisateljev je zastopan v tej zbirki tudi naš Ivan Cankar. Knjiga je krasno ilustrirana z reprodukcijami del najboljših socialnih ilustratorjev.

Tudi vlomilci imajo smolo. Oni teden je bilo vlomljeno v blagajno Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Nesreča pa je hotela, da si je vlomilec zlomil nogo, ko se je spustil po vrvi iz prvega nadstropja na ulico. Vrv je bila namreč prekratka, pa je vlomilec padel tako nerodno, da se je zgodila nezgoda. Možakar je moral v bolnico. Kje in kako je ponesrečil ni prav vedel. Zato je letel sum nanj. Vrhutega se mu je započila v čevlji tudi konica svadra, ki se mu je pri delu odlomila. Ponesrečenec sicer taji krivdo, vendar je sum precej jak. Vlomilci so imeli pri svojem delu sicer rokove, da ni bilo mogoče dobiti prstnih odtiskov. Ta in še dva druga osumljenca pripadata verjetno znani vlomilski družbi. Pač resnica: če ima človek smolo, jo pa ima.

Pohotnež je ubil pet žensk. Železniški delavec Bodan Vidanovič v Nišu je tekoma zadnjih mesecev zaklal pet žensk iz pohote in jih oskrnil, dasiravno je oženjen in oče dveh otrok. Med njegovimi žrtvami je tudi Slovenka, služkinja Agata Faleš.

Preprosto življenje nemških vladnih organov. Iz državne pisarne razglašajo: Ob preprostem življenju, ki ga žive predstavniki države, bi jim zadostovali tudi manjši prejemki kakor so določeni. Toda potem bi ne bilo izvršenih mnogo karitativnih in kulturnih nalog, ki jih spričo svojih prejemkov vrše in radi vrše. Razen tega morajo znaten del svojih prejemkov vrniti državi v obliki davkov. Sicer pa porabljajo svoje prejemke, ne da bi kupičili kapital, marveč za stanovanja in druge gospodarske izdatke, ki zopet prihajajo v gospodarski promet. — To je lepo opravilo visokih plač za fašistične oblasti. Lepo in razkošno žive, da s tem — koristijo splošnem gospodarstvu! Narod, ta naj pa strada. Kaj kultura, kaj gospodarstvo, to bodo že rešili oblastniki, ki imajo razkošno življenje ob svojih milijonskih prejemkih.

Opat Schachleitner je po prepovedi zopet prvič maševal v samostanu Ettal. Po maši so se fašisti postavili pred cerkvi in opat jih je pozdravil s Hitlerjevim pozdravom. V svojem nagovoru je opat rekel: Kdor se danes ne priznava, da je Hitler milostni dar nemškemu ljudstvu, ki ga je bog poslal, ta nima nobenega zmišla za vladajočo roko božjo. — Cerkevni dostojanstveniki kar po vrsti odobravajo surovo fašistično diktaturo.

Anglija proti uvozu iz Nemčije. Angleško finančno ministrstvo je na podlagi pooblastila znatno zvišalo carinske postavke za razne nemške proizvode. Tako na primer je zvišana carina na rž, ječmen in sočivje za 10 do 20 odstotkov. Angleško časopisje konstatira, da je carina zvišana proti uvozu nemškega blaga.

Ameriška odredba za malo trgovino. Ameriška vlada je izdala odredbo, po kateri so odmerjene mezde v malih trgovinah. Najmanjša tedenska plača je 14 dolarjev za štiritideseturno delo v vseh mestih, ki štejejo nad 500.000 prebivalcev. Ta odredba velja za poldruhi milijon trgovskih pomočnikov in delavcev. — Pri nas je mnogo nameščencev, ki nimajo niti plače, zakaj 14 dolarjev je po valuti okoli 800 Din.

Starši, pozor!

Kupujte vse šolske potrebščine za svojo deco v naši trgovini na

Slomškovem trgu št. 6
Ljudska tiskarna Maribor

Ljubljanska jama in njeni prebivalci.

»Slovenski narod« nam je dne 9. t. m. poročal o zgraditvi nove šole in o odstranitvi barak iz mestne gramoznice. To je za nas uboge jamarje hud udarec, ker nismo polži, da bi nosili na hrbtu svoje hišice in z njimi lahko kar izginili. Vse, kar smo v življenju prislužili z žuljavimi rokami, smo vzdali v naše barake misleč, da bomo pod lastno streho in nikomur v nadlego.

Stanovanjska kriza nas je privedla v jama in ker nam je bilo rečeno, da si moramo zgraditi čedna stanovanja z ličnimi ograjami, smo to storili vsak po svoji moči nevede, da bo naš trud in stanovanje za tako kratek čas. Mnogo je boljše zgrajenih hišic, ki so veljale 20 do 45.000 Din, v katerih živijo pošteni ljudje, pridni delavci, pravi Slovenci in državljani, mnogi že sivolasi, katerim nihče ne more očitati nepoštenosti. Mestni magistrat bi moral imeti malo več obzira na te ljudi, ki so toliko moči in denarja žrtvovali za svoje stanovanje v nujni sili, ko ni dobiti primernih stanovanj.

Sedaj po treh letih pa naj vse to izgine? Kdo bo nosil vse te stroške? Kam naj gremo z otroci, ko pa posestnik ne mara družin z njimi in ko nimamo zaslužka, da bi plačevali

Ljubljana.

Izlet »Prijatelj Prirode« na Kurašček—Krvavo peč—Rakitna—Preserje priredi podružnica »Prijatelja Prirode« v Ljubljani v nedeljo, dne 17. septembra. Odhod z izletniškim vlakom zjutraj do Škofljice, od tam peš preko Kuraščka in Krvave peči na Rakitno in Preserje. Iz Preserij povratek z večernim vlakom ob pol 11. uri v Ljubljano. Izletniški vlak vozi z glavnega kolodvora ob 5.19 zjutraj. Izletniki naj bodo ob 5. uri zjutraj pred glavnim kolodvorom. Izlet vodi s. Tone Prezelj. Vabljeni vsi prijatelji prirode! — Odbor.

Maribor.

BRIGAJTE SE ZA VOLILNO PRAVICO! Volilni imeniki za volitve v Delavsko zbornico so razgrnjeni na mestnem magistratu (sejna dvorana). Pa tudi v tajništvu Strokovne komisije, Sodna ulica 9-II lahko dobijo delavci in delavke ter nameščenci vpogled v volilne imenike. Reklamacijska doba traja samo do 14. t. m. Sodružice in sodruzi, prepričajte se, ako ste vpisani med volilce.

Brivski pomočniki in damske frizerke bodo zborovale v četrtek, dne 14. t. m. s pričetkom ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II. Z veseljem je treba ugotoviti, da je organizacija v zadnjih mesecih lepo napredovala, kljub temu pa je še mnogo pomočnikov in pomočnic, ki se ne zavedajo svoje dolžnosti in stoji ob stran, namesto da bi pristopile k organizaciji. Ne vemo, česa čakajo. Ali res ne vidijo, kako se iz dneva v dan dviga število vajencev, kako raste tudi število samostojnih mojstrov in kako na drugi strani pada tarif in se obenem s tarifom rušijo tudi plače frizerskih pomočnikov in pomočnic. Zlasti bi morale o tem razmišljati damske frizerke, od kojih so mnoge danes že slabše plačane kot pomočniki. Na zborovanju bo govora o merah, ki jih bo morala podvzeti strokovna organizacija za izboljšanje položaja svojega članstva. Kdor se noče priključiti organizaciji je kakor trot, ki pusti, da ga čebele pikajo. Ako bodo pomočniki in pomočnice skupno šli na delo, bo uspeh tem večji in tem sigurnejši.

Dijakov nič koliko! Na mariborske šole se je letošnje jesen vpisalo 2343 dijakov, to je za 109 več kakor lansko leto. Zveza mladih intelektualcev bo toraj imela še dosti posla.

Scherbaumov mlín se ne more preurediti v stanovanja, ker je uporaben samo zunanji zid, medtem ko bi se vsi vmesni zidovi in stropi morali na novo napraviti, kar pa bi stalo ogromne vsote, ki bi jih mestna občina morala investirati v poslopje, ki niti ni njena last. Zato je bil upravni odbor mnenja, da je bolje, če občina zida na svojem zemljišču v Metelkovi ulici nova zasilna stanovanja, in sicer na ta način, da bi grad-

visoke najemnine. Mnogo nas je brezposelnih, mnogo pa že ostarelih, ki nimamo drugega kot lastno streho, katero smo si s svojimi rokami prislužili in pristradali v času, ko smo bili še dela zmožni. Sedaj pa naj se nam vse uniči in to na željo nekaterih posestnikov, ki nas črtijo kot trn v peti. Res je, da smo dobili dovoljenje graditi hiše za nedoločen čas, ali v takem slučaju bi moral ta nedoločen čas trajati 15 do 20 let, ker to ni igrača in gospodje dobro razumejo, da se stavbe ne podirajo po treh letih. Vsakdo mora priznati, da bi se s tem napravila ubogemu ljudstvu krivica in bi bilo s tem popolnoma uničenih okoli 60 družin, ki ne morejo stanovati pod milim nebom. Prej nam bi morali povedati, da naj si napravimo samo streho, ker bo samo za tri leta, ne pa govoriti: »Napravite trdno in čedno«.

Nič nismo proti temu, da se sezi-da šola, ker je potrebna za bežigranski okraj, toda prostor bi se našel morda kje drugje, ali pa naj bi se nam dala primerna odškodnina.

Pripominjamo, da se nahaja v mestu še dosti slabših barak in stanujejo v njih celo tujci (ne naši državljani), n. pr. barake na Masarykovi cesti in v Šiški pred šolo. Prizadeti.

bena podjetja pozidala hiše v lastni režiji, mestna občina pa bi jih potem odplačevala v manjših mesečnih obrokih. Delavski zastopniki so že vedno naglašali, da se to vprašanje ne da drugače rešiti, kakor da občina sama zida. To so sedaj tudi ostali uvideli. Sicer pri podobnih akcijah občina itak nima velikega rizika. Mestne stanovanjske hiše v Delavski ulici bodo že v 10 letih amortizirane.

O mariborskih malih harmonikarjih so že nekaj dni sem vsi naši listi polni hvale. Tudi mi jim je nečemo kratiti, ampak vsake dobrote je tudi enkrat dovolj. Kdor čita te tirade, bo dobil napačno mnenje, da gre tu resnično za izreden umetniški pojav, za nekak fenomen, ki daleč nadkriljuje dunajske »Sängerknabe« ali trboveljske slavčke. O tem pa ne more biti govora: ves uspeh tega zbora harmonikarjev je samo njegov zunanji, varijetejski pojav. Gotovo se vsakemu dopade videti skupino malčkov, oblečenih v čedne oblečke, ki naj predstavljajo narodno nošo, posebno še, če ti otroci potem korajžno kopirajo razigranost kakšne štajerske kmetske svatovščine. Saj se nam vsak otrok dopade če korajžno brblja, ali pa še celo zavriška vmes. To je pa tudi vse. O kakih umetnosti, muzikalni dovršenosti in estetskem užitku pa tu absolutno ne more biti govora, česar se tukaj tudi zahtevati ne more. Zagrebške »Novosti« so čisto pravilno povedale, da je bil nastop res ljubek, navdušenje povprečnega občinstva splošno, ali kdor je prišel radi glasbe, si je moral zatiskati ušesa. Takle otroški variete pa povzročijo lahko v vzgojnem oziru mnogo več škode kakor koristi; otroci postanejo kaj hitro preveč samo zavestni in ošabni, zlasti nasproti svojim revnejšim sovrstnikom, ki nimajo tako premožnih starišev, da bi jim kupovali harmonike in »narodne noše«. Tudi šolski pouk lahko postane zanje sekundarnega pomena, če se bodo začeli smatrati za dovršene zvezdnike.

Desna roka hišnih gospodarjev so brezdvomno hišni upravitelji in hišniki, ki precejšo v vestnim službovanjem svojemu gospodarju marsikateri izdatek. So pa tudi desna roka Protituberkulozne lige, ki v funkciji sicer pomožnega a vendar direktnega inkasanta posredujejo in pobirajo pri najemnikih mesečni dinar za zgradbo azila tuberkuloznim bolnikom. Najemniki in hišni posestniki, podpirajte javno delovanje svojih upraviteljev, oskrbnikov in hišnikov in ne zavračajte jih brez mesečnega dinarskega prispevka. Spomnite se na tuberkulozne trpine, ki že nestrno čakajo na javno pomoč. Protituberkulozna liga dela z vso agilnostjo, zato za služi za svoje delo tudi zadoščanja, ki ga ji javnost lahko da pri količkaj dobri volji. Ne pozabite torej na mesečni protituberkulozni dinar.

V študijski knjižnici so se 11. t. m. uvedle zopet običajne uradne ure. Knjižje se izposojajo vsak delavnik od 15. do 18. ure, v istem času je odprta tudi čitalnica.

V Dravo je skočila z državnega mostu v četrtek zjutraj ob petih neka mlada, črna oblečena ženska in izginila v valovih. Na mostu je pustila svoje ogrinjalo, ki so ga izročili policiji. Trupla še niso našli.

Ptuj.

Izlet pevcev v Borovce se vrši v nedeljo, 17. t. m. Poziva se vse ss. pevce, da se sigurno udeležijo tega izleta. Tudi drugi sodruzi pristrčno vabljeni. Odhod izpred društvenega lokala ob pol 2. uri popoldne.

Izlet v Haloze se vrši dne 24. sept. t. l. Zbirališče v petovijskem drevo-redu ob 8. uri zjutraj.

Hrastnik.

Dramski odsek Svoboda I vprizordne dne 10. septembra ob 5. uri popoldne na vrtu gosp. Al. Logarja igró **On in njegova sestra**, burko v 4 dejanjih s petjem in spremljevanjem godbe. Ker se s to igro otvarja letošnja dramsko sezono, vljudno vabi cenj. občinstvo k polnoštevilni udeležbi. — Odbor.

Trbovlje.

Družinski izlet na Mrzlico. V nedeljo, 17. septembra priredijo skupno »Počitniški dom«, »Svoboda« in »Prijatelj Prirode« zadnji večji družinski izlet v letošnjem letu na Mrzlico. Pri izletu sodelujejo rudarska godba iz Hrastnika in pevski zbori »Svobode« iz Celja, Zabukovce, Hrastnik I., Hrastnik II., Zagorje in Trbovelj. Ker je to zadnji večji izlet, prosimo vse prijatelje delavskega pokreta, da pridejo in posetijo našo prvo delavsko zavetišče. Ne ustrašite se vremena. Pridite! Družnost!

Tržič.

Športni klub »Svoboda« priredi dne 17. t. m. svoj vsakoletni športni dan. Od 7 ure popoldne do 4. ure popoldne cvetlični dan. Ob 11. uri štafetni tek 4 × 100 m za prehodni pokal »Svobode«. Ob pol 2. uri popoldne predtekma. Ob 3. uri glavna tekma. Po tekmi prosta zabava s plesom. Ker je dobiček namenjen za propagando sporta, vabljeni vsi klubi.

Guštanj.

Pomagajte rajše njim, delavce pa pustite, ker vedo sami, kaj jim treba! Ker se naši narodnjakari zelo radi vtikajo v zadeve, ki jih prav nič ne brigajo, še manj pa razumejo, n. pr. če manjka v kakšnem oddelku v tovarni delavca, že grejo ti gg. k vodstvu tovarne in predlagajo koga, naj se na tako mesto dodeli itd., mi tem gg. svetujemo, naj se v tovarniške zadeve ne vtikajo, ker je to zadeva obratnih zaupnikov, ne pa njih! Menimo pa, da bi bolje storili za svojo vedno povdarjano narodno socialnost, če bi se potegnili za brezposelne učiteljske kandidate, katerih je okrog 600 v dravski banovini, da bi preskrbeli tem revežem službo. Smatramo, da bi bilo to res zelo narodno dopadljivo delo. Takih nahajajo v Guštanju štirje in v Prevaljah jih je tudi nekako toliko. — V takajšnjih nacionalnih krogih so se zadnji čas odigrale zelo zanimive stvari, da se jih ne pozabi, jih beležimo: Ker je prvotni poglavar s svojimi nastopi naletel na odpor svojih zvestih s tem, ker je moral v treh primerih radj žaljenja časti objaviti javne preklice, so ga le-ti odstavili za tri mesece, a na njegovo mesto so postavili nekega drugega, ki je pa toliko na boljšem, da ima za seboj samo en javni preklic radi žaljenja časti, ena žalitev se pa ravnomar sodniško obravnava.

Če bi se recimo zgodilo kdaj kaj takega, da bi kakšen delavec resno obolet in bi postal potreben pomoči svojih tovarišev, pa bi se našel nekdo izmed njemu znanih ter bi začel pobirati s polo v roki od moža do moža prostovoljne darove, bi bilo to vsekakor treba pozdraviti. Če bi pa dotični zbiratelj potem šel in denar izročil delavcu, zbiralno polo pa mu samo pomolil pod nos in namestu, da bi mu jo izročil, strgal in uničil, bi to gotovo ne bilo prav. Ne mogel bi zamisliti tovarišu, če bi le-ta pričel dvomiti o tem, da-li je tudi v resnici prejel ves nabrani denar ali ne. Tak dvom bi bil tudi upravičen, ako bi recimo prejel dotični samo nekaj kovčev, med tem, ko bi mu drugi tovariši povedali, da je samo polovico zbirke zneslo več kot pa mu je zbiratelj izročil. Res je, da bi bolni tovariš težko dokazal plemenitemu zbiralcu, koliko je le-ta zbral, ali za to tudi ne gre. Za to pravimo: ako zbiras s polo za bolnega tovariša ali v kakršenkoli drugi namen, potem si pusti od vsakoogar, ki kaj daruje potrditi to na nabralni poli. Ko zbirko zaključiš, izroči nabrano na pravo mesto in si pusti potrditi prejem, obenem pa tudi oddaj nabralno polo kot dokazilo. Ako tega ne storiš, potem se boš težko opral očitka, ki ti ga bodo naprtili: namesto za bolnega, je zbral zase. Kaj ne, da imamo prav!

Delo v nemški justici.

Ernst Ottwalt: Jer oni znaju, što čine, roman nemškega pravosodja, prevle Nikola Mirković, založila »Nolit«, Beograd 1933.

Težko je dandanes pisati o nekem pravosodju katerikoli države. Še težje je prikazati ves notranji ustroj zlasti spričo dejstva, da je za to književno svrhu potrebno gradivo, ki je sicer zaklenjeno s sedmimi pečati — in vendar je tudi naš čas dal (?) Zolaja, sicer nemškega ali našega Zolaja: Ernst Ottwalta. Ko je pisatelj te knjige pred časom stopil s svojim delom na tribuno, se je zgenil ves evropski tisk z eno ter isto konstatacijo: Zola novi Zola prihaja in obtožuje. Kajti oni vedo kaj delajo! je knjiga zgrajena na dokumentarčni podlagi in vse nastopajoče osebnosti so resnične figure vladajoče in odločujoče sile nemških pravosodnih palač. Bickman pa je centralna točka in prispevka njih, ki v imenu neke pravice in krivičnega zakona

Delavski pravni svetovalec.

Delavcu se ne sme odtegovati pri mezdi »kavcija« (§ 212, 214, 248, 251 o. z.)

V opekarni Franca Derwuscheka v Koroških pri Mariboru so letos uvedli »kavcije«, katere odtegujejo celo priprostim pomožnim delavcem-Medjimurcem, zaposlenim v opekarni. Prejeli smo v vpogled tiskovino tvrdke Derwuschek o takšni kavciji, ki glasi:

»Začasna priznanica o vplačani kavciji za delavca . . . I. teden od . . . do . . . za znesek Din . . . z besedami Din . . . Ta kavcija se izplača dne 23. decembra 1933 pri tovarniški blagajni. — Opekarna Franc Derwuschek.«

Delavcem odtegujejo to kavcijo tedensko pri izplačilu mezde v zneskih do Din 50 in še več in že vnaprej izjavlja tvrdka, da bo brez ozira na kakršnekoli pogoje vrnila to kavcijo šele meseca decembra.

To postopanje tvrdke Derwuschek in vseh delodajalcev, ki morda podobno odtegujejo mezdo, je popolnoma nedopustno in nezakonito.

Popolnoma novo je, da bi morali delavci polagati delodajalcu kavcijo. Polaganje kavcije, t. j. varščine, je sploh običajno le v službenih razmerjih nameščenecem, ki imajo zaupna, odgovorna mesta, predvsem pa opravka z denarjem, da se delodajalec zavaruje za škodo, ki bi jo nameščenec morebiti napravil s poneverbo v službi. Kavcija naj jamči za škodo, ki bi jo uslužbenec zakrivil v službi. Takšno jamščino dovoljuje tudi § 248 obrtnega zakona, toda § 248 o. z. obenem določa, da mora delodajalec jamščino takoj vrniti, ko preneha službeno razmerje, ali pa jo založiti pri pristojnem sodišču, če je uslužbenec povzročil kako škodo in zahteva službodajalec povrnitev te škode.

Iz tega sledi, da je popolnoma nedopustno, že vnaprej določati, kot n. pr. v slučaju opekarni Derwuschek, da se bo izplačala kavcija šele meseca decembra.

Glede delavske mezde pa določa še nadalje obrtni zakon v § 214, da morajo izplačevati službodajalci plačo v denarju in sicer v dinarski vrednosti. § 212 o. z. pa pravi, da se mora mezda, ki je dogovorjena mesečno, ali v krajših rokih, izplačati najkasneje zadnjega dne vsakega meseca, a mezda, dogovorjena na uro, po komadu, ali poedinih izdelkih, torej v akordu, se izplača za že izvršene izdelke ob koncu vsakega koledarskega tedna; pri službah višje vrste, pa ob koncu meseca.

Vsa ta določila so v smislu §§ 217 in 251 o. z. prisilnega značaja, ki se ne morejo ukiniti, niti omejiti s službeno pogodbo. Delodajalec mora torej mezdo pomožnih delavcev na vsak način izplačevati v celoti koncem tedna v dinarski vrednosti in ne sme odtegovati ničesar pod kakšno firmo »kavcije«. Tudi ni umljivo, zakaj bi naj pomožni delavec, posebno v opekarni, polagal kavcijo. S takšnim pridržanim denarjem se posebno v današnji krizi samo delodajalec neupravičeno oboogateva, ko dela brezobrestno več mesecev z že zapadlo in zaslužno delavsko mezdo. Pri večjem številu delavcev znesejo seve takšni odtegljaji precejšnje vsote.

Delodajalec sme kvečjemu v smislu § 216 o. z. dajati delavcem na račun plače življenjske potrebščine in redno hrano po lastni ceni. Pa še to lahko minister socialne politike posameznim podjetjem, ali za določene kraje prepove.

Iz vsega tega sledi, da delodajalci pomožnim delavcem na noben način ne smejo pritrjavati mezde pod krinko »kavcije« in sme ob takšnem zadrževanju zaslužka delavec v smislu § 238 t. 2. o. z. vsled podane važnega razloga, službeno razmerje tudi takoj prekiniti in zahtevati od delodajalca izplačilo 14-dnevne odpovedne dobe.

Dr. A. R.

delijo usodo njim, ki so hoteli pravice pa so našli v vseh teh Bickmannih: ječo ali prisilno delo. Da — brezposelni delavec ukrade klobaso — zapor; razlog: tatvina. Taisti človek pojasnjuje, da je bil lačen in je zato kradel; Bickmann pa mu odvrne in opozarja: Zakaj niste prosili?! Zakon pa prepoveduje prosjačenje. I. t. d. Paragrafi so paragrafi! — Za kaj: razlika, večnoživa razlika je med pravico in zakonom in nihče ne more vsega tega spremeniti. To prepoveduje ustaljen, zakoninjen sistem današnjega družabnega reda. In dr. Rodebach ima prav, ko nekje pravi: »to je zato, ker so vam oni-le strici na univerzi napolnili glave s stoterimi nekakšnimi etičnimi frazami. Neumnost! Stalno, zmeraj ta ideja pravde! Kadar bi se ravnali po postulatih te ideje — verjemite mi, da bi morali zapreti vsa sodišča in otvoriti štacune.«

Predalec bi zašli s prikazovanjem dela

samega — zato naj bode povedano le to: da je to delo, ki prepričevalno dokazuje vso gnilobo in razpad in krivico onega dela današnje družabne sestave, ki neizostavno tirja spremembo in novo zgradnjo vsega, kar naj služi človeku in njegovim etičnim ciljem. Delo je spričo vsega, kar se danes dogaja v Nemčiji kakor tudi drugod nadvse aktualno in morda utečne tudi v tej naši zaostali sredini poiskati ljudi Ottwaltovega kalibra s čimer bi pa brezdvoma naletel še na večji protisunek »javnega mnenja« kakor v Nemčiji. Toda ozračje se čisti, Zolaj so tu in vedno silnejši postaja glas in krik: »J'accuse!« »Obtožujem!«

Fotomontaža je Byhalijska in predstavlja nemočnega človeka v oklepu paragrafa. Naroča se v vseh knjigarnah. Knjižga pa se sama več kot priporoča!

F. K.

Otvoritveno naznanilo!

Čenj. občinstvu vljudno naznanjam, da bom v soboto, dne 9. t. m. otvoril podružnico

Gostilna pri „Delavski pekarni“

v Mariboru, Tržaška cesta šte. 38. Skrbel bom za najboljšo kapljico, razna mrzla in topla jedila, morske ribe; vsako soboto in nedeljo bo mogoče dobiti odojčka na ražnju pečene, kakor tudi ocvrte in pečene piščance po najnižjih cenah. Klubove sobe na razpolago. — Za obilen obisk se priporoča

Josip Povodnik, gostilničar

Falirani Burbonci in Habsburgovci zahtevajo vrnitev »svojeja« premoženja. Španskega ekskralja Alfonza je revolucionarna vlada razlastila. Alfonz je pa imel precejšnje premoženje v vrednostnih papirjih, vloženi v neki italijanski banki. On je sodnim potom pri italijanskem sodišču zahteval izročitev tega premoženja. Sodišče je zahtevi ugodilo, češ, da odredbe španske revolucionarne vlade in njeni zakoni v Italiji nimajo veljave. Opočumljeni po tej salomonski razsodbi, so se pa sedaj vsi avstrijski

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

habsburški vojvode in principi javili, 50 po številu, in po svojem zastopniku nadvojvodi Maksu zahtevajo od avstrijske republike vrnitev razlaščenega premoženja, češ, da tudi mirovne pogodbe razločujejo med habsburškim privatnim in kronskim premoženjem. Zahtevki dosega višino ene milijarde frankov. Pri tem bi bile prizadete tudi nasledstvene države.

Hubertus

terpentinovo milo

hvalijo vse naše gospodinje, ker je izvrsten domač izdelek in zelo poceni!

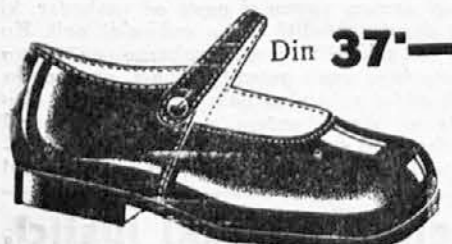
Dobi se v vsaki trgovini!

ZA ZAČETEK ŠOLE

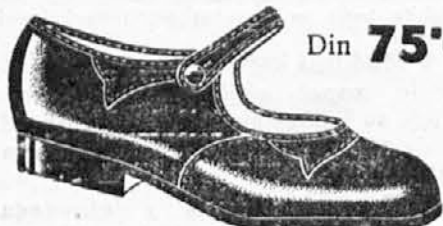

smo globoko znižali cene naših priznanih najboljših čevljev. Zato oskrbite svoje otroke le s „PEKO“ čevlji.

Din 37.—

Udoben higljeničen čevljev za otroke iz črnega ali rujavega boks. Od šte. 18 do 27 Din 37.—, iz laka številka 18 do 22 Din 45.—.

Din 75.—

Priljubljen dekliški čevljev iz črnega ali rujavega boks v okusnih kombinacijah iz laka. Od šte. 28 do 30 Din 75.—, od šte. 31 do 35 Din 85.—.

Din 85.— Din 75.—

Sportni čevljev za deklice in dečke z okrašenim jezikom iz rujavega boks s prvovrstnimi podplati. Od šte. 26—27 Din 85.—, od 28—30 Din 95.—, od 31—35 Din 115.—, od 36—39 Din 145.—.

Visok fantovski in dekliški čevljev za slabo vreme, rujav in črn boks. Od šte. 25 do 30 Din 75.—, od 31 do 35 Din 95.—, od 36 do 39 Din 125.—.

Bogata izbira prvovrstnih solidnih telovadnih čevljev.

Direktna prodaja konsumentom naravnost iz tvornice v lastnih podružnicah in tvorniških skladiščih v vseh večjih krajih države.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarni v Mariboru. - Telefon šte. 2324.